

Oksana Senchenko,
PhD of Social Communications,
Senior Teacher of KNUKiM

Peculiarities of the national models of "soft power" of the People's Republic of China and the United States

In the modern world, the phenomenon of "soft power" plays an important role, traditionally serving as a tool of foreign and domestic policy of states. At the same time, in the conditions of a multipolar world, the role of "soft power" has significantly expanded. Currently, it is firmly included in the foreign policy arsenal of the leading countries of the world as an inseparable component and form of foreign policy strategy.

The article examines the approaches of two countries with the most developed economies — the People's Republic of China and the United States — to the development and application of national models of "soft power" to form their positive image.

The discussed issue has not yet taken its proper place in domestic political science research, as Ukraine belatedly accepted the concept of "soft power" as a real tool of political influence on the international arena, which actualizes the proposed intelligence.

Keywords: "soft power"; foreign policy; USA; China; foreign policy priorities; image of the state; tools of "soft power" in education; "soft power" of diplomacy; "soft power" of science

Надійшла до редакції 9 серпня 2022 року

З АРХІВУ КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

УДК 002.1:001](477.411):655.41.06"1964"(045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2022.8(313).30-32

Лариса Дояр,

кандидат історичних наук, доцент, старший науковий співробітник
Державного архіву друку Книжкової палати України,

e-mail: arkhiv@ukrbook.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0789-2462>

Видавнича діяльність Книжкової палати України станом на 1964 рік*

Укладачем бібліографічного покажчика "Шевченко Т. Г. (1917—1963)" став провідний співробітник тогочасної Книжкової палати, заступник директора М. Багрич [9, с. 22]. Книга коштувала 43 коп. і охоплювала не лише всі твори поета, написані мовою оригіналу, а й іншомовні переклади мовами республік Радянського Союзу.

Окрім неперіодичних видань, станом на 1964 р. Книжкова палата УРСР видавала велику кількість бібліографічної періодики, у потоці якої варто виокремити "Літопис книг", "Літопис журнальних статей", "Літопис газетних статей", "Літопис рецензій", "Літопис образотворчого мистецтва", "Літопис музичної літератури", "Українська РСР у виданнях республік Радянського Союзу", "Нові книги УРСР" [10, с. 20]. Періодичні видання розповсюджували за попередньою передплатою в установах "Союздруку" та "Пошти СРСР" або згідно із замовленням видань безпосередньо в Книжковій палаті. Піврічна передплата на "Літопис книг" становила 2 крб 50 коп., "Літопис журнальних статей" — 4 крб 50 коп., "Літопис газетних

статей" — 4 крб 50 коп., "Літопис рецензій" — 1 крб 50 коп., "Літопис образотворчого мистецтва" — 40 коп., "Літопис музичної літератури" — 40 коп., на покажчики "Українська РСР у виданнях республік Радянського Союзу" — 50 коп., "Нові книги УРСР" — 1 крб 50 коп.

Суттєвий прибуток Книжкова палата УРСР отримувала й від реалізації друкованих бібліографічних карток. Наприклад, повний комплект неанотованих карток на книги коштував 30 крб, а скорочений — 20 крб. Користувачам пропонували замовляти картки за обраними серіями, зокрема: суспільно-політична, історична та науково-атеїстична література (ціна за комплект на півріччя складала 3 крб); природознавство та фізико-математичні науки (75 коп. за півріччя); техніка, промисловість, транспорт (7 крб 50 коп. за півріччя); сільське господарство (4 крб за півріччя); охорона здоров'я, медицина (3 крб за півріччя); мовознавство, літературознавство, художня література (5 крб за півріччя); дитяча література (1 крб 50 коп. за півріччя); мистецтво

* Закінчення. Початок див.: Вісник Книжкової палати. 2022. № 7. С. 39—41.

(75 коп. за півріччя); культура, освіта (1 крб 50 коп. за півріччя); преса, бібліотечна справа, бібліографія (1 крб 50 коп.); автореферати дисертацій (3 крб за півріччя) [11, с. 20].

Значно дорожчими були анотовані друковані картки. Так, комплект для обласних, міських і районних бібліотек на друге півріччя 1964 р. коштував 10 крб, для сільських і колгоспних бібліотек — 7 крб 50 коп., для дитячих і шкільних бібліотек — 6 крб [11, с. 20]. Повний комплект бібліографічних карток на журнальні статті та рецензії на друге півріччя 1964 р. можна було придбати за 50 (!) крб (ціна коливалася в межах тогочасної мінімальної заробітної плати в СРСР), комплект таких карток для обласних, міських та районних бібліотек коштував 22 крб 50 коп., а для дитячих та шкільних бібліотек — 17 крб 50 коп. [11, с. 21]. Найдорожчими серед серійних карток були бібліографічні картки на журнальні статті й рецензії з питань охорони здоров'я та медицини — 12 крб 50 коп., техніка, промисловість, транспорт — 10 крб, сільське господарство — 10 крб, мовознавство, літературознавство, художня література — 8 крб, природознавство, фізико-математичні науки — 6 крб. Найдешевшими були серійні анотовані картки на II півріччя 1964 р., присвячені галузям мистецтва (2 крб), суспільно-політичній, історичній та науково-атеїстичній літературі (3 крб), культурі, освіті, пресі, книгознавству, бібліотечній справі, бібліографії (5 крб) [11, с. 21].

Окрім того, Книжкова палата УРСР видавала друковані бібліографічні картки на статті з технічних, сільськогосподарських і медичних журналів. Прибуток від цієї роботи був невеликим (піврічний комплект карток щодо лікарської справи коштував 3 крб, решта — від 75 коп. до 1 крб 50 коп.), однак попит на них був надзвичайно високим, адже інформація охоплювала важливі галузі, як-от: автоматика, автоматичне зварювання, машинобудування, будівництво й архітектура, вугільна та хімічна промисловості (технічні

журнали); сільське господарство, соціалістичне тваринництво, механізація сільського господарства, сільське будівництво, сільськогосподарські науки (сільськогосподарські журнали); офтальмологія, педіатрія, акушерство, гінекологія, фармацевтика, захворювання вуха, горла, носа, фізіологія, клінічна хірургія, лікарська справа (медичні журнали) [11, с. 21].

З огляду на тисячні наклади зазначених видань, Книжкова палата УРСР наближалася до стандартів господарчого розрахунку й самоокупності, яку розпочали незабаром запроваджувати в промисловості та сільському господарстві країни. То була славнозвісна "косигінська реформа", що мала всі шанси перевести (і на певний час перевела!) радянську економіку на реї інтенсивного розвитку. Тож Книжкова палата України й у народногосподарчому сенсі зарекомендувала себе як провідна установа.

Висновки. Підсумовуючи проведене дослідження, авторка мусить констатувати, що останній рік хрущовської "відлиги" (у жовтні 1964 р. через заколот у вищих ешелонах влади Радянського Союзу відбулося підступне зміщення з посади першого секретаря ЦК КПРС М. Хрущова) став роком розквіту видавничої діяльності Книжкової палати УРСР. Напередодні 8-ї — найуспішнішої, "золотої" в історії СРСР — п'ятирічки 1966—1970 рр. установа посідала провідні позиції в розвитку республіканської бібліографії й бібліотекознавства, демонструвала високий рівень мовної культури (уся друкована продукція тогочасної Книжкової палати УРСР виходила винятково українською мовою) та, на відміну від більшості культурних закладів, що перебували на державному утриманні, була фінансово прибутковою. На підставі проведеного контент-аналізу друкованої продукції Книжкової палати УРСР за 1964 р. авторка дійшла висновку, що тогочасна видавнича діяльність установи відповідала запитам національного розвитку України.

Список використаної літератури

1. *Огієнко І. І.* Історія українського друкарства / [Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М. С. Тимошик]. — Київ : Либідь, 1994. — 448 с. — ("Пам'ятки історичної думки України").
2. *Ісаєвич Я. Д.* Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні / Я. Д. Ісаєвич. — 2-е вид., випр. і доп. — Львів : Вища школа, 1983. — 155 с.
3. *Тимошик М. С.* Історія видавничої справи : підручник / М. С. Тимошик. — 2-ге вид., виправлене. — Київ : Наша наука і культура, 2007. — 496 с.
4. *Зелінська Н. В.* Історія видавничої справи в Україні: до перегляду концепції / Н. В. Зелінська // Поліграфія і видавнича справа. — 2002. — Вип. 39. — С. 19—26.
5. *Нові книги УРСР.* — 1964. — № 1. — 1 січня.
6. *Там само.* — 1964. — № 11. — 10 квітня.
7. *Там само.* — 1964. — № 27. — 20 вересня.
8. *Там само.* — 1964. — № 33. — 20 листопада.
9. *Там само.* — 1964. — № 17. — 10 червня.
10. *Там само.* — 1964. — № 20. — 10 липня.
11. *Там само.* — 1964. — № 21. — 20 липня.

Larysa Doiar,

PhD of Historical Sciences, Associate Professor, Senior Researcher
of the State Press Archive of the Book Chamber of Ukraine**Publishing activity of the Book Chamber of Ukraine as of 1964**

The presented article is a continuation of the author's research on the history of the Book Chamber of Ukraine, devoted to the activities of the State Archive of the Press, the Methodical Council and the Editorial and Publishing Department of the institution. Last year's work on this topic was written for the 85th anniversary of the "Chronicle of Journal Articles" and revealed the problem of publishing this state bibliographic index in the Book Chamber of Ukraine. Working in accordance with this year's plan of scientific work, the author researched the publishing activities of the Book Chamber of Ukraine as of 1964. The purpose of this research is to conduct a content analysis of contemporary publications, their classification, identify key areas and priorities. The scientific novelty of the work is to attract underused materials of the internal departmental archive of the institution, elaboration of a rare to date (circulation of less than 4 thousand copies) decadal bibliographic bulletin "New Books of the USSR" in 1964 and personalization of publishing history within the Book Chamber of Ukraine. Following the principles and requirements of scientific methodology, the author relied on general (comparison, measurement (empirical), analysis, synthesis (complex), convergence from abstract to specific (theoretical)) and special (component-analytical, grouping) research methods. The source base for writing the article was the annual notebook of the New Books of the USSR, dated 1964. The content of the work contains a complete list of publications prepared and published by the Book Chamber of the Ukrainian SSR during 1964, and demonstrates their thematic and sectoral diversity. The concluding part of the article testifies to the fact that the publishing activity of the institution flourished as of 1964, arguing that in this case there was a clear Ukraine-centric orientation.

Keywords: Book Chamber of the Ukrainian SSR; publishing house of the Book Chamber of the USSR; bibliographic reference; bibliographic index; bibliographic bulletin; printed bibliographic cards; magazin "New books of the USSR"

References

1. Ohiyenko I. I. (1994). *Istoriya ukrayins'koho druzkarstva*. Kyiv: Lybid'.
2. Isayevych Ya. D. (1983). *Pershodrukar Ivan Fedorov i vynyknennya druzkarstva na Ukrayini*. L'viv: Vyshcha shkola, 1983. — 155 s.
3. Tymoshyk M. S. (2007). *Istoriya vydavnychoyi spravy : pidruchnyk*. Kyiv: Nasha nauka i kul'tura.
4. Zelins'ka N. V. (2002). Istoriya vydavnychoyi spravy v Ukrayini: do perehlyadu kontseptsiyi. *Polihrafiya i vydavnycha sprava*, 39, pp. 19—26.
5. *Novi knyhy URSR*. (1964), 1, 1 sichnya.
6. *Tam samo*. (1964), 11, 10 kvitnya.
7. *Tam samo*. (1964), 27, 20 veresnya.
8. *Tam samo*. (1964), 33, 20 lystopada.
9. *Tam samo*. (1964), 17, 10 chervnya.
10. *Tam samo*. (1964), 20, 10 lypnya.
11. *Tam samo*. (1964), 21, 20 lypnya.

Надійшла до редакції 23 червня 2022 року

СЛАВЕТНІ ВИДАВНИЦТВА УКРАЇНИ

УДК 655.411Наукова_думка(091)

Ігор Алексєєнко,

кандидат біологічних наук,

генеральний директор

видавництва "Наукова думка" НАН України,

e-mail: sted@ndumka.kiev.ua

До 100-річчя видавництва "Наукова думка" НАН України**Книги — кораблі думки, що мандрують хвилями часу**

Ф. Бекон

Видавництву "Наукова думка" НАН України — одному з найстаріших видавництв країни, яке успішно діє й сьогодні, — виповнюється 100 років. Біля його витоків стояв видатний учений та організатор науки, патріот, академік А. Кримський.

Століттями складалася практика завершення наукового дослідження публікацією його результатів. Таке завдання постало 1918 р. і перед молодістю Українською академією наук (УАН), і вона розпочала його вирішувати. На прохання керівництва Академії майно друкарні Києво-